Aan de gemeenteraden van gemeente Eindhoven, gemeente Geldrop-Mierlo en gemeente Valkenswaard

CC de colleges van B & W van gemeente Eindhoven, gemeente Geldrop-Mierlo en gemeente Valkenswaard

Gemeenschappelijke Regeling Cure

Achtseweg Noord 45
5651 GG Eindhoven

Postbus 7195
5605 JD Eindhoven

Telefoon 040 2500 130

www.cure-afvalbeheer.nl

ons kenmerk	telefoon	datum
2024-163		**21 augustus 2024**

onderwerp
Reactie op ingekomen zienswijzen Ontwerpbegroting Cure 2025

Geachte raad,

Inleiding
Via een brief van 9 april jl. hebben wij de Ontwerpbegroting Cure 2025 aangeboden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en hen uitgenodigd om een zienswijze over dit ontwerp in te dienen.

Via deze brief zullen wij u onze reactie geven op de ingediende zienswijzen en aangeven of wij van mening zijn dat deze moeten leiden tot een aanpassing van de Ontwerpbegroting Cure 2025. Het algemeen bestuur van Cure neemt hierover op 28 augustus a.s. een definitief besluit.

Gemeente Valkenswaard
Via een brief van 21 juni jl. geeft de raad van Valkenswaard aan dat zij de grenzen van de mogelijkheden hebben bereikt. Zij zien de noodzaak op hen afkomen om te schrappen in wat ze doen en dus om te prioriteren. Ze verzoekt daarom uw bestuur om erkenning te geven aan deze problematiek en actief te zoeken naar besparingsmogelijkheden. Besparen is naar de mening van de raad mogelijk door dingen niet te doen of pas later. Dat geldt voor taken maar ook voor het invullen van vacatures of inhuren van externen. De raad geeft aan dat de noodzaak nog niet zo groot zal zijn voor 2025, maar zij gaat ervan uit dat Cure wel besparingsvoorstellen doet in de begroting voor 2026, waardoor Cure nog tijdig kan zoeken naar die mogelijkheden om te besparen.
Reactie: De raden worden over de voortgang van diverse projecten en over de financiële voortgang periodiek geïnformeerd via een eerste en tweede voortgangsrapportage. Uiteraard blijven we dat doen. Voor de gemeente Valkenswaard geldt dat de raad recent het afvalplan heeft vastgesteld dat vanaf 2025 ingevoerd zal gaan worden. Hiermee is in de ontwerpbegroting 2025 nog geen rekening mee gehouden. De raad mag erop vertrouwen dat wij daarbij zeker zullen zoeken naar de mogelijkheden om de kosten zo laag mogelijk te houden, uiteraard binnen de wettelijke grenzen. Wij kunnen echter niet op voorhand uitsluiten dat de te nemen maatregelen zullen leiden tot een begrotingswijziging. Mocht dat noodzakelijk zijn dan zullen wij in dat kader hierop terug komen.

Download de Cure Afval App

Gemeente Geldrop-Mierlo
De gemeente Geldrop-Mierlo geeft in een brief van 11 juni jl. aan dat de ontwerpbegroting 2025 voor de raad aanleiding is geweest haar zorgen uit te spreken over het stijgende kostenniveau en vraagt Cure middels deze zienswijze onderzoek te doen naar voor de gemeente kostenbesparende maatregelen met betrekking tot de inzameling van PBD en oud papier. Voor de kostenontwikkeling die binnen onze invloedsfeer vallen, waaronder een efficiëntere en/of innovatievere wijze van inzameling, doet de raad een stevig beroep op onze organisatie om dit jaar te komen met passende voorstellen om daarmee verdere kostenstijgingen te voorkomen dan wel minimaliseren.
Concreet vraagt de raad

- om nadere berekeningen te doen over de volgende mogelijke bezuinigingen:
1. Efficiënte en doelmatige PBD-inzameling, eventueel door het ongedaan maken van de extra inzamelroutes;
2. Inzamelfrequentie oud papier verlagen naar 1 x per 4 weken;
3. Kostenverdeelsleutel klantenservice nader bezien;
4. Conventionele inzamelvoertuigen niet meer achter de hand houden voor mogelijke uitval van elektrische voertuigen.

- om andere besparingsmogelijkheden voor te leggen.

Reactie: De raad heeft in haar zienswijze bovenstaande vragen voorgelegd waarvan ze de mogelijkheden onderzocht wil hebben om hierop te bezuinigen. De vragen die betrekking hebben op de PBD- en papierinzameling hebben wij ook voorgelegd aan het bureau Zeewaardig. Dit bureau heeft in het kader van diverse werkzaamheden voor zowel Cure als voor de gemeente veel onderzoek gedaan in Geldrop-Mierlo naar o.a. het afvalbeleid en hoe de bewoners dat ervaren.

1. *Ongedaan maken extra inzamelroutes PBD*

De extra inzamelroutes zijn door ons ingevoerd op verzoek van de gemeente Geldrop-Mierlo. In eerste instantie betrof het hier de extra inzameling bij de flatgebouwen in de Coevering (Adm. Byrdstraat, Carpini- en Livingstonestraat en de P. Nuytsstraat). Later zijn hier het Raamveld, St Jozefplein en de Appelaar bijgekomen. De reden van de extra inzameling op deze locaties is het zeer grote aanbod van PBD-zakken en omdat de bewoners de zakken op de verkeerde dag buiten hangen. Dit levert vervuiling en daarmee veel zwerfafval op.
De inzameling gebeurde in eerste instantie door één medewerker met een piketbus. Dit is echter in strijd met de wet op de arbeidsomstandigheden (ook als het slechts ‘paar’ locaties betreft) en dat zullen wij dan ook niet meer doen.
Het ongedaan maken van de extra inzamelroutes zal ertoe leiden dat ook het aantal kroonringen uitgebreid moet worden. Daarnaast zal het straatbeeld in deze straten verder vervuild worden en de kosten voor het opruimen van zwerfafval zal toenemen. De hieraan verbonden kosten kunnen wij als Cure niet inschatten.
Bureau Zeewaardig geeft aan dat de bewoners bang zijn dat medebewoners door de frequentieverlaging eerder hun afval gaan dumpen in een park, berm of bos. Ze zijn het daarom niet altijd eens met de aanpassing van de ophaalfrequentie. (Stellingen interventie Coevering, 2022). Het gaat hier om afval in het algemeen, niet specifiek PBD of oudpapier. In de Coevering is men bekend met afvaldumpingen, daarom vreest men dat dit erger wordt als er minder wordt opgehaald. In de Coevering ergeren bewoners zich enorm aan de bijzet bij het PBD afval. Ze hebben hier veel last van. Het idee leeft dat mensen van buiten de buurt hier afval dumpen. (Coevering, 2023). Deze bijzet kan verergeren bij het minder

ophalen van PBD. Het ongedaan maken van de extra inzamelroutes zal op de Cure-begroting een voordeel opleveren van € 125.000.

Advies: gelet op de gevolgen van het beëindigen van de extra inzamelrondes voor het PBD adviseren wij om hiertoe niet over te gaan. Daarom stellen we voor om de ontwerpbegroting 2025 op dit punt niet aan te passen.

2. *Inzamelfrequentie oud papier verlagen naar 1 x per 4 weken*

Tot en met 2023 was de inzamelfrequentie voor oud papier in de kern Geldrop 1 keer per 2 weken en in de kern Mierlo 1 keer per 4 weken. In de vakantieperiode kon het voorkomen dat de inzamelfrequentie in Mierlo 1 keer per 6 weken was. Deze lagere frequentie in de kern Mierlo had te maken door de inzameling met behulp van vrijwilligers van verenigingen. Vanaf 1 januari 2024 is de inzameling van het oud papier met vrijwilligers beëindigd en is de inzamelfrequentie tussen beide kernen gelijk getrokken: 1 keer per 2 weken.
Door de gemeente is gevraagd naar mogelijke besparingen door de inzamelfrequentie in de gehele gemeente te verlagen naar 1 keer per 4 weken. Wij hebben dit berekend en komen tot de conclusie dat hier vrijwel geen besparingen mogelijk zijn. Dat komt omdat het aanbod van oud papier zodanig is dat een vuilniswagen vrij snel vol zal zitten en dan dus moet gaan storten. De rijtijd die hiermee gemoeid is, is vrij groot. In de tussenliggende periode kunnen de beladers niks doen. Hierbij is uiteraard het uitgangspunt gehanteerd dat de hoeveelheid oud papier dat aangeboden zal worden, gelijk zal blijven.
Indien er binnen de gemeente een overslagpunt zou zijn waardoor de reistijd verkort kan worden, zou het wel een financieel voordeel kunnen opleveren. Hiervoor is een aantal zaken door Cure bekeken. Overslaan op de milieustraat is geen optie (overslaan betekent in dit geval altijd van geperst naar los geladen in een afzetcontainer via een kraan). Het gaat om een zodanig aantal vrachten geperst papier per dag dat dit veel overlast zal betekenen voor de bezoekers van milieustraat. Bovendien is een dergelijke hoeveelheid los papier brandgevaarlijk en is de kans op verwaaiing in de omgeving groot. Een andere optie die we onderzocht hebben is eventueel overslaan bij Renewi op industrieterrein de Spaarpot en van hieruit transporteren naar locatie verwerker Cure. Renewi heeft inmiddels te kennen gegeven dat dit niet mogelijk is.
Vanuit bureau Zeewaardig wordt aangegeven dat bewoners al gauw hun afval bij het restafval doen als iets teveel moeite kost. In zijn algemeenheid geldt dat bewoners zonder papiercontainer denken dat een keer in de maand ophalen te weinig zal zijn. (Straatinterviews Eindhoven, 2022). Daarbovenop komen de maanden met feestdagen waarin er meer bestellingen zijn en er dus meer oud papier wordt weggegooid. Hier moet rekening mee worden gehouden bij het aanpassen van de ophaalfrequentie.

Advies: Gelet op de gevolgen van het verlagen van de inzamelfrequentie én omdat het financieel gezien nauwelijks een voordeel zal opleveren, adviseren wij om hiertoe niet over te gaan. Daarom wordt voorgesteld om de ontwerpbegroting 2025 v.w.b. de inzamelfrequentie van oud papier in Geldrop-Mierlo niet aan te passen.

3. *Kostenverdeelsleutel klantenservice nader bezien*

De klantenservice van Cure speelt een belangrijke rol om inwoners met vragen, klachten en andere meldingen snel en kwalitatief te helpen. Cure heeft ook het streven om in 2025 de klantenservice verder te verbeteren door de bereikbaarheid, de snelheid en de kwaliteit van de dienstverlening te optimaliseren en te waarborgen. Op dit moment worden de kosten van de klantenservice verdeeld via de

vaste verdeelsleutel Eindhoven 82% / Geldrop-Mierlo 9% / Valkenswaard 9%. Deze is gebaseerd op een historische verhouding tussen het aantal huishoudens.
Het aantal klantcontacten is ook sterk afhankelijk van de gemeentelijke beleidskeuzes die gemaakt worden. Indien een gemeente het beleid al dan niet drastisch aanpast zal dit leiden tot extra inzet van de klantenservice. Zo heeft de frequentieverlaging van de inzameling van restafval in Geldrop-Mierlo destijds een flink beslag gelegd op de inzet van de klantenservice. De beleidswijzigingen in Eindhoven hebben in de afgelopen jaren een flink beslag gelegd op de inzet, en de uitvoering van het nieuwe afvalplan in Valkenswaard zal met name het volgend jaar een flink beslag erop leggen.

Advies: Wij vinden het onjuist als hiervoor een andere verdeelsleutel zou worden toegepast, bijvoorbeeld op basis van uren-inzet. Deze ondersteunende dienst van Cure is in onze ogen van algemene aard en past bij een gemeenschappelijke regeling. Daarom vinden wij dat de kosten dan ook als zodanig financieel behandeld moeten worden. Het is wél een optie om de vaste verdeelsleutel jaarlijks te actualiseren op basis van de werkelijke verhouding aantallen huishoudens van het voorgaande jaar.
We stellen voor om deze geactualiseerde verdeelsleutel toe te passen vanaf de begroting 2026 en de ontwerpbegroting 2025 op dit punt niet aan te passen.

4. *Conventionele inzamelvoertuigen niet meer achter de hand houden voor mogelijke uitval van elektrische voertuigen*

Binnen Cure wordt er gewerkt met een algemeen voertuigentarief per voertuigsoort. Dit tarief is gebaseerd op de geprognotiseerde kosten van alle voertuigen oud en nieuw (inclusief reservevoertuigen) gedeeld door het aantal inzeturen. Met de komst van de elektrische voertuigen zijn de voertuigkosten en onderhoudskosten gestegen. Cure compenseert deze stijging enigszins door de voertuigen over een langere periode af te schrijven. Blijft een feit dat kosten voor voertuigen stijgen. Dit leidt voor elke gemeente tot een kostenverhoging. Wanneer, zoals in Geldrop-Mierlo, ook de uren toenemen voor bv papier en PBD, dan nemen de kosten extra toe.
Zoals al eerder is aangegeven is op dit moment nog niet aan te geven hoeveel de conventionele voertuigen ingezet moeten worden. Ook wordt er door ons overleg gevoerd met fabrikanten om de onderhoudskosten omlaag te krijgen. Wij verwachten wel dat ons dat gaat lukken maar we kunnen op dit moment nog niet aangeven hoeveel dat zal zijn. Via de Voortgangsrapportages zullen wij de gemeenten hiervan op de hoogte houden.

Advies: Op dit moment is niet aan te geven wat de inzet van de conventionele voertuigen zal zijn. Ook is het niet mogelijk om nu al aan te geven wat de onderhoudskosten zullen zijn. Daarom adviseren wij u om de ontwerpbegroting op dit punt niet aan te passen.

Andere besparingsopties
Naast bovengenoemde concrete vragen heeft de gemeente ook gevraagd om te komen met passende voorstellen om daarmee verdere kostenstijgingen te voorkomen dan wel te minimaliseren.
Besparingen om zaken efficiënter/effectiever binnen de begroting te doen zijn redelijk beperkt. Wij zijn altijd op zoek naar dit soort kostenbesparingen. Wanneer er substantieel bespaard moet worden zal dat vrijwel altijd gepaard gaan met beleidskeuzes. Ander beleid betekent ook andere kosten. Een aantal keuzes die met name voor de gemeente Geldrop-Mierlo gemaakt kunnen worden en daarom wellicht interessant zijn, zijn de volgende:

- Stoppen met de separate inzameling van (baby)luiers

Er is in Nederland een capaciteitstekort aan verwerking van incontinentiemateriaal. Hierdoor verdwijnt het meeste gescheiden ingezameld materiaal in de verbrandingsoven. Dat geldt ook voor de (baby)luiers die in Geldrop-Mierlo door Renewi wordt ingezameld. De gescheiden inzameling van (baby)luiers kost de gemeente jaarlijks € 90.000,-.
Het beëindigen van deze inzameling heeft milieutechnisch geen invloed omdat het wordt verbrand. Dan kan het efficiënter en goedkoper worden ingezameld met het restafval. Het beëindigen zal echter een kleine doelgroep raken: de gezinnen met kleine kinderen. Hun restafvalcontainer zal veel eerder vol zijn. Vanwege het diftar-systeem zullen zij meer gaan betalen. Daarnaast is het de vraag of men met de verlaging van de inzamelfrequentie naar 1 x per 4 weken nog wel kan volstaan met één restcontainer. In dat geval zal bij een ontoereikend containervolume een uitwijkmogelijkheid gecreëerd moeten worden naar een ondergrondse container die geopend kan worden met de gemeentepas. Deze gemeentepas kan door ons op afstand hiervoor geschikt gemaakt worden. De gemeente beslist of zij de gescheiden inzameling van (baby)luiers wil beëindigen of niet.

- Stoppen met bronscheiding van PBD en overgaan tot nascheiding

Voor bronscheiding is de vergoeding van het afvalfonds het hoogst, maar ook de vervuiling is het hoogst. Tot op heden heeft dit niet vaak tot afkeur geleid maar dit is niet naar de toekomst niet uit te sluiten. De verwachting is dat door de toepassing van nieuwe technieken de nieuwe nascheiders veel hogere resultaten gaan bereiken, die vergelijkbaar zijn met de resultaten van de huidige bronscheiding. Binnen Cure hebben de gemeenten Eindhoven en Valkenswaard al gekozen voor nascheiding. De gemeente Geldrop-Mierlo kan het komende jaar gebruiken om te bezien of deze hogere resultaten ook daadwerkelijk bereikt gaan worden. Wij verwachten dat deze overstap op zich geen besparingen zullen opleveren (kostenneutraal) en de besparing zit hem in het verminderen van de huidige kosten voor bijzet ruimen. Kosten voor bijzet ruimen is overigens géén onderdeel van de begroting van Cure. Uiteraard beslist de gemeente of zij wenst over te gaan op nascheiding. Wij zullen de ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen en de gemeenten hierover informeren.

Gemeente Eindhoven

De raad van de gemeente geeft in een brief van juni jl. aan dat het goed is om te zien dat concreet efficiëntiemaatregelen worden genomen om beïnvloedbare kosten te beheersen en te reduceren en dat de begroting relatief beperkt stijgt ten opzichte van 2024. In zijn algemeenheid wordt verzocht om de gemeente periodiek blijvend te informeren in de eerstvolgende tussentijdse rapportages over 2024 en de begroting voor 2025 over de implementatieprocessen van de Afvalstrategie, de reductie van restafval, kosten en (milieu)effecten daarbij en ook de kwaliteit van de service aan inwoners en de klachtenafhandeling.
Desondanks wordt geconstateerd dat de kostenstijging van de afgelopen jaren
- zich structureel, op het hogere kostenniveau, voortzet;
- dat op basis hiervan wederom de kostendekkendheid, zonder afvaltariefswijziging (verhoging) mogelijk in het geding is en de gemeentelijke voorziening afvalstoffenheffing voor 2025 amper toereikend is om de extra kosten, of de beschreven risico's, te kunnen opvangen.

Het bestuur wordt daarom eens te meer verzocht om, in het kader van terugdringen van kosten voor de Eindhovense burgers, de ingezette lijn tot concrete kostenbesparende beheersmaatregelen door te zetten en zo mogelijk verder uit te bouwen.
Reactie: De raden worden over de voortgang van diverse projecten en over de financiële voortgang periodiek geïnformeerd via een eerste en tweede voortgangsrapportage. Uiteraard blijven we dat doen. In

het kader van het terugdringen van kosten voor de burgers zijn wij voortdurend op zoek naar mogelijkheden om deze kosten zo laag mogelijk te houden. Daarbij geldt als voorwaarde dat dit niet ten koste mag gaan van de afgesproken dienstverlening.

Besluit:
Gelet op het bovenstaande hebben wij het algemeen bestuur voorgesteld om de Ontwerpbegroting Cure 2025 niet aan te passen en deze overeenkomstig het ontwerp vast te stellen. In de vergadering van 28 augustus a.s. neemt het algemeen bestuur hierover een besluit.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de
Gemeenschappelijk regeling Cure.

De heer R. Thijs
Voorzitter

De heer F. van Strijp
Secretaris-directeur